

„...a százharmincketedik napon pedig kikötöttünk végre. A viharos tenger hetekig dobálta hajónkat, fejünk még mindig zúgott, szapora okádásoktól legyengült testünk úgy imbolygott, mint sápadt rongy a szárítókötélen. Tűzött a nap, közelebről és komiszabbul, mint odahaza, sötét fülkénkben elszoktunk a fénytől, szürkés-fehér bőrünk egy-kettőre megégett. Az utat az ismeretlen szigetre az aranykőrís magunkkal hozott gallya mutatta. Pár napja ragyogott fel először, és mindig az az ága világlott, amerre hajónkat fordítanunk kellett. A legénység ilyenkor keresztet vetett vagy a földet csókolta, némelyikük pedig elnevezte az aranykőrist E. T. szent fájának. Jómagam és a hajóorvos összevettünk, és arra gondoltunk, milyen bájosan szórakoztató tud lenni a csöcselék gyermekded ámulata. Partot érésünk mindnyájunkat újult reménnyel töltött el. Bizakodóak és elégedettek voltunk, főként, hogy hosszú utunkon mindössze két embert veszítettünk. Az egyik pelyhedző állú kamasz fiú volt, a másik sertésmódra elhízott ács. Ők már nem részesülhettek az aranykőrís ártatlan csodájában sem. Más hajókon is így megy, mormogta a kapitány, mikor testük a hullámokba csobbant.”

„...a sziget homokja forrón tapadt talpunkhoz, és szinte rögvést felitta a tenger vizét. A kapitány kiadta a parancsot a legénységnek, verjenek sátrat és mihamarabb alakítsanak ki védhető tábort az ismeretlen föld lakóinak esetleges támadása ellen. Hálásak voltunk a kapitány előrelátásáért, jó vezető volt, amolyan apaféleség. Csak az est leszálltával viselkedett furcsán, mikor rendszerint alaposan felöntött a garatra, és egyik pillanatról a másikra otthagyt mindent, mi pedig csak időnként felbukkanó árnyát láttuk, amint le-lecsapott néhány fiatalabb matrózra. Reggel sokáig aludt, vörösre égett arcára egy jóllakott gyermek földöntúli elégedettsége ült. Ilyenkor érzékenyülve figyeltük, és erős szeretetet éreztünk iránta. A legénység pedig megnémult, mikor a kapitány újra és újra megjelent közöttük, némelyik lesütötte a szemét is. Ez a tisztelet, gondoltuk a hajóorvossal.”

„...természetesen az én feladatomból volt a sziget élővilágának és esetleges lakóinak feltérképezése. A tábort mindig reggel hagytam el, néhány felfegyverzett matróz kíséretében, sötétedésre vissza kellett érnem. Mintha újra gyerek lettem volna. Gyerek én is, és gyerek mindenki más, aki e szigetre érkezett hajónkkal. Úgy tapogattuk a különös virágokat, húsos gyümölcsöket és kövér terméseket, mint újszülöttek a kezük ügyébe kerülő világot. Aztán az egyik matróz hirtelen halálát követően abbahagytuk a tapogatózást. Feltehetően egy erőteljes mérgezőanyagot kiváltó virágot fogott meg, az okozta bénulását, majd szörnyű fulladását. A virágot póksziromnak neveztem el, és a róla készült ábrát a tábor minden tagjának megmutattam. Soha többé nem nyúltak semmilyen virághoz. Én ennyire nem zárkoztam el a fantasztikus élővilágtól – szégyenteljes is lett volna –, okos ötletem támadt a probléma megoldására. Arra kértem kapitányunkat, hogy az utunk során begyűjtött rabszolgák közül válasszon ki számomra egy satnyábat, akit magammal vihetek felfedező útjaimra, és aki előre megtapogat nekem mindent. Ha az uralkodóknak lehet ételkóstolójuk, neked miért ne lehetne előtapogatód, tréfálkozott derék barátom, a hajóorvos. Ó, a drága hajóorvos! Derék ember volt. És lássák, mily igazságtalan a sors: ostoba előtapogatóm, ez az agyatlan barom túlélte túránkat, a hajóorvost, a lángelmét viszont mindörökre elragadta tőlünk egy szúnyog csipése.”

„...sok-sok időnek kellett eltelnie, hogy végre felfedezzük a sziget őslakóit, az árnyék nélkülieket. Sok-sok időnek, mert nagy volt a sziget, sőt, hatalmas, hatalmasabb, mint amit érkezésünkkel képzelünk. S minthogy estére a kapitány mindig visszavárt a táborba, képtelen voltam bizonyos távolságnál többet megtenni. Keresztül-kasul bejártam a szigetet, és emberi élet jeleit sehol sem találtam. Se egy ház, se egy McDonald's. Kimerítő, de lelkemet fennkölt régiókba emelő sétáim alkalmával volt időm a szigetről elmélkedni, igaz, eszmefuttatásomat néha megzavarta fegyveres kísérőim ordenáré trágársága. A legtöbbször azonban így is, úgy is arra a következtetésre jutottam, hogy ez a sziget éppolyan sziget, mint az összes többi. Nincs itt Legyek Ura és nincs Robinson Crusoe, és nincs semmiféle új társadalmi rend, néhány bizarr növényről eltekintve nincs itt semmi különös. Ettől a gondolatától elkeseredtem. Esténként én is ittam, és már nem érzékenyültem el, mikor reggel a kapitány kerek képét figyeltem. Talán ezért mertem megkérni, hogy engedjen el hosszabb időre, hadd folytassam expedícióm estébe, sőt, hajnalba nyúlóan. A kapitány hosszasan mérlegelte kérésemet, vakarta a nyakát, a halántékát, a hasát, aztán rábólintott. Valami mohóság csillant a szemében. Újra szeretetet éreztem iránta, kis híján a nyakába borultam. Másnap tehát már nagyobb területet tudtam bejárni. Nem torpantam meg akkor sem, mikor alábukott a Nap, mikor Istenünk fényeit elnyelte az estovar feneketlen és hideg gyomra. Így bukkantam rá az árnyék nélküliek falujára.”

„...aprócska házakban éltek, mint a hupikék törpikék a mesében, azzal a különbséggel, hogy ezek a bennszülöttek itt szöges dróttal tekerték körbe lakhelyeiket. Hajnalban érkeztem hozzájuk, még csak néhány lélek bolyongott a falu főterén. Nem rémültek meg tőlem, nem rontottak rám, az ég a tanúm rá, oda se hederítettek. Ez, bevallom, rosszul esett, nem ilyen fogadtatásra számítottam. Úgy éreztem magam, mint az apa, aki először találkozik sosem látott fiával, megiszik vele egy kávét, néznek egymásra, aztán mennek a

dolgukra. Fegyveres kísérőim acsarkodva, rettegéstől bűzölögve jöttek a nyomomban. Mi volt az első, amit éles szemem, a felfedező tekintet kiszűrt? Hogy ezeknek az embereknek, barátaim, nincs árnyékuk. Hiába emelkedett feljebb és feljebb a húst aszaló Nap, hiába töpörödött e világ minden árnyéka, a testük nem hagyott nyomot.

Miféle szörnyetegek ezek, hörögte egyik kísérőm, készen arra, hogy puskájával kioltsa a falu összes életét. Úgy kellett megnyugtatom, ahogy a kutyákat szokás, megpaskoltam feje tetejét és nekiadtam egyik szendvicsemet. Elhallgatott, és hallgatott a többi is, de éreztem rajtuk, hogy menten összecsinálják magukat. Feszültségük pedig kezdett átragadni a helyekre is, egyre többen fordultak felénk, egyre többen torpantak meg, egyre többen kémeletek ki az apró házakból. Akkor úgy döntöttem, nem kockáztatom tovább az expedíció sikerességét saját biztonságom érdekében. Visszaküldtem a táborba a matrózokat, megköszönve eddigi segítségüket. A helybeliek megnyugodtak és folytatták kora reggeli bókászásukat.”

„...bevallom, igencsak jólesne azt írnom, hogy ehelyütt ráleltem a földi paradicsomra. Jólesne azt írnom, hogy mégiscsak volt valami ezen a szigeten, amiért megérte idejönni, amiért megérte úgy várni ezt az utazást. Persze, pontosan nem tudom, mire számítottam, mikor jelentkeztem az expedícióra, de valami másra, mint ami odahaza volt. Jólesne azt írnom, igen, végre egyszerű és tisztalelkű embereket találtam ebben a faluban. Hogy inentől egyetlen célom lett megóvni ezt az érintetlen civilizációt a feslett külvilág áskálódásaitól és mocskától. Az igazság azonban, hogy személyükben a világ legunalmasabb és legsivárabb lelkületű embereire bukkantam. Nem beszéltek, nem kiabáltak, nem énekeltek, nem játszottak, nem dolgoztak, nem versenyeztek, nem segítettek egymást, nem verekedtek. Sétáltak. Egész álló nap, fel-alá a falu főterén és poros utcácskáin, apró léptekkel, kimérten. Fejükre csúcsos kalapot tettek, testükre a zérushoz hasonló jelet pingálták, kezükben nádból hajtott hurkot szorítottak. De azt sem használták semmire, szemmel láthatólag csak dísznek kellett. Férfiak és nők árnyék nélkül csoszogták végig a némán perdülő percekét.”

„...egy hétig éltem velük, egy hétig vártam, hátha történik valami. Hátha csak jelenlétem miatt viselkednek így, hátha egy óvatlan pillanatban elárulják magukat, felfedik igaz valójukat. De nem történt semmi. Az égvilágon semmi. Egy üresen hagyott kis viskóban húztam meg magam, ki tudja, kié volt korábban. A rákóvet-kezdő éjjelen a falu egyik leánya jött el hozzám, ez volt az első és egyetlen jel, hogy észrevették létezésemet. A leány csöndben lefeküdt elé, és lehúzta fehér bugyogóját. Másnap reggel úgy döntöttem, befejezem expedícióm, az árnyéknélküliek megfigyelését. Vissza akartam térni a táborba, vissza az enyéimhez, hogy elhagyjuk ezt a szigetet. Összepakoltam dolgaimat, hátamra vettem batyumat, indulásra készen léptem a főterre, amikor a fák közül a kapitány lépett elő, nyomában a teljes legénységgel. A batyu csak úgy lefordult a vállamról és a földre zuhant. Abban a pillanatban bizonyossá vált számomra, hogy még jó darabig itt maradunk. A kapitány vörös képpel, nagy léptekkel közeledett, szeme eszelősen ragyogott. Megrémített a tekintete, nem is mertem odaszaladni hozzá, nem köszöntöttem, csak szégyenlősen lehajtottam a fejemet. A matrózok is félve, több lépés távolságból követték, egyikük, mikor elhaladtak mellettem, odasúgta nekem, hogy valami különös téboly fertőzte meg a kapitány agyát, és azóta nem érti az emberi szót. Van, hogy megragadja saját székletét, és a sátrakon vagy másokon szétkeni. A hajóorvos talán tudott volna segíteni rajta, az Isten nyugosztalja. Az árnyéknélküliek mintha megzavarodtak volna. Cszoszogtak, időnként egymásnak ütköztek, ilyenkor krákoztak és elvörösödtek. A kapitány fülsiketítő hangon hahotázott, még térdét is csapdosta. A helybeliek ekkor megtorpantak és mind feléje fordultak. A kapitány még sokáig kacagott, a legénység és jómagam a földet bámultuk.”

„...három nap. Ennyi kellett a kapitánynak, hogy a lelkükbe férközzön. Eleinte csak egy-egy lakos kezdte követni, aztán szép lassan az összes. A harmadik naptól valahányszor a kapitány végigmasírozott a falu főterén, libasorban menetelt mögötte a sok félmegtelen alak. A matrózok féltékeny haraggal figyelték ezeket a különös embereket, én neheztelő szomorúsággal. Nem tudom, melyik árnyéknélküli ötlete volt – mert mintha egyszerre találták volna ki –, az egyik reggelen már úgy léptek elő apró házaikból, hogy valami fekete faháncsszerűségről kivágott árnyék volt a bokájukhoz és csúcsos süvegükhöz kötvé. Ahogy lépdelték, a papírvékony árnyék úgy lebegett mögöttük, mint valami medúza. A kapitány megdicsérte őket leleményességükért, majd tréfálkozva hozzátette, nem is érti, hogy az ördögbe nem szégyellték magukat eddig szemérmetlen csupaszságuk miatt. Itták minden szavát, kerek szemmel figyelve ajkát, ahogy beszélt. Néhányan próbálták ebben is utánózni. Beszélni továbbra sem beszéltek, de időnként furcsa torokhangok szakadtak ki belőlük. A kapitány ilyenkor jókat nevetett.”

„...eldöntöttem, hogy végzek vele. Amíg alszik, amíg piros csecsemőképével barangol álmai közt. Pókszirmot helyezek majd az ajkára, azzal némitom el örökre. Természetesnek tűnt a gondolat, fel sem merült bennem, hogy bűn volna megtenni. Éjszaka volt, a feltámadó szél a faluig terelte a tenger illatát. Felköltöttem előtapogatómat, és utasítottam, hogy hozzon el az erdőből egy pókszirmot, de ne pusztá kezével fogja meg, mert akkor megdöglik. Szaporán bólogatott, majd ellillant a sötétben. Visszaheveredtem fekhelyemre, úgy döntöttem, lehunyom szememet, amíg az előtapogató megérkezik a virággal. Az álom akkor két kézzel ragadta meg vállamat, és egy határozott mozdulattal a mélybe rántott.”

„...sehol senki. Az egész faluban senki. Ki tudja, mennyit alhattam. A Nap már magasan járt, a por szinte izzott a forróságtól. Bódult fejjel támolyogtam ki a főtérré, hátha ott gyűltek össze az emberek. De nem, nem volt ott senki. Kiabálni akartam, de nem jött hang a torkomon, rohanni akartam, de úgy éreztem, ólomból van a lábam. Kis lépésekkel indultam hát, ki a faluból, be az erdőbe, hogy visszatérjek a táborba. Bizonyára ők is ezt tették, bizonyára belátták, hogy nincs itt többé keresnivalónk.

A kapitány meg valószínűleg úgy döntött, magunkkal visszük a helyieket is. Mivel csak tipegni tudtam, majdnem két napig tartott, mire a táborba értem. Ott térdre borultam volna, de nem hajlott a térdem, és talán zokogtam volna, ha nem olyan száraz a szemem. A tábor felbontották, a sátrakat összeszedték, a hajó elment.

Itt hagytak, egyedül a szigeten. Órákig álltam ott, és csak néztem a tengert, a Nap közben lejjebb és lejjebb ereszkedett. Nyúltak az árnyékok, egymásba kapaszkodva. Én pedig nem mertem hátranézni, nem mertem ellenőrizni, ott van-e még a sajátom.”